

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht: 21.10.2026, Tallinn
Koostaja ametinimetus ja nimi: abiprokurör Nelli Lett
Ametiasutuse nimi: Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number: 26930000051
Kuriteo kvalifikatsioon: KarS § 93¹ lg 1 - § 25 lg 2
Kahtlustatava nimi: XXX (ik XXX)

Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuur menetleb kriminaalasja nr 26930000051, milles oli 09.03.2026 XXX esitatud kahtlustus karistusseadustiku (edaspidi KarS) § 93¹ lg 1 - § 25 lg 2 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, s.o rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud keelu rikkumises, mis seisnes alljärgnevas käitumises:

XXX, olles isik, keda on varem karistatud rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (edaspidi RSanS) § 36¹ lg 1 järgi kvalifitseeritava süüteo eest, saabus 25.02.2026 kell 14:32 Narva tollipunkti jalakäijate terminali Eesti Vabariigist Venemaa Föderatsiooni väljuvale suunale. Tolliseaduse § 61, § 64 ja korrakaitseaduse § 49 lg 1 p 7 alusel teostati reisija ja tema pagasi põhjalik läbivaatus, mille käigus avastati XXX kaasas olevast kotist järgmine kaup, s.o IKEA Hemlagad (läbimõõt 17cm) kaubakoodiga 7615 10.

Euroopa Liidu (EL) Nõukogu 31.07.2014.a määruse nr 833/2014 artikkel 3k lõike 1 kohaselt on keelatud otse või kaudselt müüa, tarnida, üle anda või eksportida Venemaa füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele või Venemaal kasutamiseks liidust või väljastpoolt liitu pärit XXIII lisas loetletud kaupu, mis võivad aidata suurendada eelkõige Venemaa tööstussuutlikkust. Kaup Ikea Hemlagad pann (kaubakood 7615 10) kuulub EL Nõukogu määruse (EL) nr 833/2014 artikli 3k lõikes 1 viidatud lisas XXIII nimetatud koodi 76 (*alumiinium ja alumiiniumtooted*) alla.

EL Nõukogu 18. juuli 2025.a määrusega 2025/1494, millega muudeti määrust nr 833/2014, täiendati artiklit 3k muu hulgas lõikega 3ai ning lisati määrusele XXIIIF lisa. Määruse XXIIIF lisas loetletud kaupade hulka lisati kaubakood 7615 10, mis hõlmab alumiiniumist laua-, köögi- ja muid majapidamistarbeid ning nende osi. Määruse nr 833/2014 artikli 3k lg 3ai kohaselt ei kohaldata artikli 3k lõigetes 1 ja 2 sätestatud keelde XXIIIF lisas loetletud kaupade suhtes enne 20.07.2025 sõlmitud lepingute ega nende täitmiseks vajalike lisalepingute täitmisele kuni 21.01.2026. Seega XXX üritas nimetatud kauba Venemaa Föderatsiooni toimetada 25.02.2026 ehk pärast artikli 3k lg-s 3ai sätestatud üleminekuperioodi lõppemist.

Seega üritas XXX 25.02.2026 toimetada Eesti Vabariigist Venemaa Föderatsiooni kaupa, mille eksport Venemaa Föderatsiooni oli nõukogu määruse (EL) nr 833/2014 artikli 3k lg 1 alusel keelatud. Kuna kauba väljavedu Venemaa Föderatsiooni tõkestati tollikontrolli käigus, jäi rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud keelu rikkumine lõpule viimata.

RSanS § 3 lg 1 kohaselt on rahvusvaheline sanktsioon välispoliitika meede, mille eesmärk on toetada rahu säilitamist või taastamist, rahvusvahelist julgeolekut, demokraatiat ja õigusrüügi põhimõtet, inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse järgimist või muude Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja või Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkide saavutamist. RSanS § 6 kohaselt on rahvusvahelise sanktsiooni rikkumine rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmise või keelu rikkumine. Rahvusvahelist sanktsiooni rakendav

õigusakt on RSanS § 9 lg 1 tähenduses Euroopa Liidu Nõukogu määrus või Eesti Vabariigi seadus, mille alusel kohaldatakse rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas õigusaktis ettenähtud kohustusi ja keelde.

KarS § 93¹ lg 1 kohaselt karistatakse rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni kehtestavas õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmise või keelu rikkumise eest rahalise karistusega või kuni 5 aastase vangistusega.

Prokurör, olles tutvunud kriminaalasjas kogutud tõenditega, on seisukohal, et XXX esitatud kahtlustus on põhjendatud. Kriminaalasjas kogutud tõendid annavad aluse esitada isikule süüdistus KarS § 93¹ lg 1- § 25 lg 2 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises.

Samas näeb kriminaalmenetluse seadustik (edaspidi KrMS) § 202 lg 1 ette, et kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse otstarbekuse kaalutlustel lõpetaks. KrMS § 202 lg 7 sätestab, et kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib nimetatud paragrahvi lg-tes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada prokuratuur.

Eeltoodu tähendab, et seadusandja on jätnud võimaluse kohaldada õigusrikkuja osas teatud juhtudel ka oportuuniteediprintsiipi. See võimaldab isiku suhtes kriminaalmenetluse lõpetamist eeldusel, et isiku huvid ja avalik huvi on omavahel tasakaalus ning kriminaalrepressiooni kohaldamine ei ole tingimata vajalik. Oportuuniteediprintsiip on viidud seadusesse sisse paljuski eesmärgiga hoida kokku alati piiratud menetluslikku ressursi, mille tingimustes ei suuda riik võrdset tähelepanu pöörata kõigile toimepandavatele õiguserikkumistele. Seetõttu tuleks menetlusökonoomika põhimõttest tulenevalt kasutada menetluslikke ressursse võimalikult ratsionaalselt ja tagada seeläbi õigushüvede võimalikult ulatuslik kaitse. Menetlusökonoomia kui oportuuniteediprintsiibi üks aspekt viitab vajadusele viia kohtueelne kriminaalmenetlus läbi võimalikult lihtsalt. Pigem tuleb igal konkreetsel juhul kaaluda, kas arvestades teo toimepanija süü suurust ning eri- ja üldpreventiivseid kaalutlusi on võimalik loobuda kriminaalmenetluse jätkamisest.

KrMS § 202 lg-st 1 tulenevalt on oportuuniteediprintsiibi kohaldamise esimeseks eelduseks asjaolu, et kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu. KarS § 4 lg 3 kohaselt on teise astme kuritegu süütegu, mille eest on nimetatud seadustikus karistusena ette nähtud tähtajaline vangistus kuni viis aastat või rahaline karistus. Käesolevas kriminaalasjas on XXX etteheidetav tegu kvalifitseeritav KarS § 93¹ lg 1 - § 25 lg 2 järgi, mille eest on karistusena ette nähtud rahaline karistus või kuni viieaastane vangistus. Seega on tegu teise astme kuriteoga, mille toimepanemise eest ei ole nähtud ette vangistuse alammäära. Järelikult võib antud juhul kriminaalasjas menetluse lõpetada prokuratuur.

Kriminaalmenetluse lõpetamiseks KrMS § 202 alusel on vajalik tuvastada avaliku menetlushuvi puudumine. Praktikast lähtuvalt hinnatakse nimetatud kriteeriumi täidetust läbi eri- ja üldpreventiivsete kaalutluste.

Üldpreventatiivsest aspektist on avalik menetlushuvi olemas eelkõige siis, kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks piisavad. Käesoleval juhul ei ole tegemist kuriteoga, mille puhul üldpreventatiivsest aspektist ei ole menetluse lõpetamine eelduslikult kooskõlas üldpreventatiivsete kaalutlustega. Eripreventatiivsetest kaalutlustest lähtuvalt on avalik menetlushuvi olemas, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib eeldatavalt tingida tema poolt uute süütegude toimepanemise. Seda tõenäosust on võimalik hinnata lähtuvalt isiku varasemast karistatusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust s.o kas tegemist on ühekordse või korduva teoaktiga.

Kahtlustatavana ülekuulamisel antud ütlustest nähtuvalt kirjeldab XXX enda käitumist, mh tunnistas kuriteo toimepanemist. Tegu, milles XXX kahtlustatakse, on seadusandja poolt kehtestatud sanktsioonimäärast lähtuvalt käsitletav teise astme kuriteona. XXX kriminaalkorras karistamata isik ning tema suhtes ei ole menetluses teisi kriminaalasju. Nimetatud asjaolud viitavad, et kuritegude toimepanemine ei ole kujunenud tema elustiiliks ega sagedaseks käitumismustriks. Karistuse eesmärk on mõjutada inimest tulevikus seaduskuulekalt käituma. Avalik huvi käesoleva kahtlustatava menetlemise osas puudub ka kaalutlusel, et tema suhtes ei ole oodatav avalikkuse eriline usaldus. Samuti ei esine eripreventiivseid kaalutlusi, mis tingiksid vajaduse isiku karistamise järele. Puudub alus arvata, et XXX jätkab kuritegude toimepanemist.

Lisaks annavad prokuröri hinnangul kriminaalmenetlusele allutamise fakt, sellest tingitud vajadus osaleda kahtlustatavana menetlustoimingutel avalikkusele piisavalt mõjusa signaali, et sellistele rikkumistele järgneb riigi reaktsioon isikute põhivabadusi enim piiravate vahendite ehk kriminaalmenetluse näol. Seega on XXX puhul üld- ja eripreventsiooni eesmärkide saavutamine tagatud piisaval määral.

Samuti tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise eeldusena KrMS § 202 lg-st 1 tulenevalt tuvastada, et isiku süü ei ole suur. KrMS § 202 lg 1 raames mõeldakse isiku teosüüd karistusseadustiku mõttes, s.o vaadatakse üksnes konkreetset kuritegu, mitte isikut või tema varasemat käitumist ning erinevaid preventioone. Seega, süü suuruse hindamisel võetakse aluseks KarS-is toodud põhimõtted, eelkõige §-s 57 sätestatu. Arvestatakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust ja arusaamisvõimet ning seadusandja sätestatud karistusraame. Arvestades seadusandja seisukohta, et isikut on võimalik karistada rahalise karistusega viitab sellele, et seadusandja hinnangul ei ole sellise teo toimepanija rikkunud kaalukat kaitset vajavaid ühiskondlikke norme ning tema süü sellist tegu toime pannes võrrelduna kuritegudega, mille eest on ette nähtud raskemad karistused, on väike. XXX toimetas 25.02.2026 Narva piiripunkti ühe alumiiniumist panni. XXX sõnul ostis ta panni sõbranna palvel ning arvas, et pann oli roostevabast terasest ning et seda tohib üle piiri viia. Tegemist oli ühe tootega, mille väärtust võib pidada väheväärtuslikuks (6,99 eurot). Seega pole põhjendatud hinnata tema süüd eeltoodud kuriteo toimepanemises suureks. Samuti pani ta teo toime mitte kõige intensiivsema tahtluse liigiga. Lisaks esineb antud juhul kergendav asjaolu – kahtlustatav on ka suhtluses prokuröriaga tunnistanud oma tegu ja kahetses tehtut. Raskendavad asjaolud puuduvad.

Kohtueelse menetluse käigus kogutud tõendeid ning isiku käitumist hinnates on alust asuda seisukohale, et KarS § 56 lg-s 1 sätestatud üld- ja eripreventiivseid eesmärke on võimalik saavutada käesoleval juhul isikut kriminaalvastutusele võtmata. Prokuröri hinnangul, XXX hindab temale antud võimalust jääda kriminaalkaristuseta antud asjas ning teeb sellest omad positiivsed järeldused.

XXX on pensionär ning tema ainsaks sissetulekuks on pension summas ligikaudu 630 eurot kuus. XXX kõrget iga ja tervises seisundit arvestades ei ole üldkasuliku töö tegemise kohustuse määramine tema puhul sobiv. Arvestades tema vähest sissetulekut, on tema majanduslik olukord raske, kuna pensionist tuleb katta igapäevased elamiskulud. Suurema rahalise kohustuse määramine oleks tema majanduslikku olukorda arvestades ebaproportsionaalselt koormav ja võiks oluliselt raskendada tema igapäevast toimetulekut. Seetõttu on 100 euro suurune rahaline kohustus piisav, et mõjutada XXX edaspidi õiguskuulekalt käituma. Rahalise kohustuse täitmise tähtajaks määratakse 5 kuud.

XXX kinnitas, et lisaks rahalisele kohustusel on ta valmis täitma täiendava muu asjakohase kohustuse KrMS § 202 lg 2 p 7 alusel, mis seisneb selles, et ta hoidub uute samaliigiliste süütegude toimepanemisest. Kohustuse täitmise tähtajaks määratakse 6 kuud. Nimetatud kohustus on otseselt seotud menetluse esemeks oleva teo laadiga ning suunatud eelkõige uue samalaadse õigusrikkumise ärahoidmisele. Rahaline kohustus täidab mõjutusvahendi ülesannet, kuid täiendav käitumiskohustus rõhutab isikule vajadust hoiduda edaspidi just sellisest käitumisest, mille tõttu käesolev kriminaalmenetlus alustati. Täiendav käitumiskohustus annab XXX üheselt mõistetava signaali, et oportuuniteedi kohaldamise eelduseks on tema edasine õiguskuulekas käitumine rahvusvaheliste sanktsioonide järgimisel.

KrMS § 202 alusel kriminaalmenetluse lõpetamine saab toimuda ainult kahtlustatava nõusolekul, mis tähendab ühtlasi, et isik loobub talle inkrimineeritud kuritegudes kohtulahendi taotlemisest, seega ka enda võimalikust õigeksmõistmisest. Karistusõiguslikud sanktsioonid peavad säilitama oma *ultima ratio* iseloomu ehk jääma isiku käitumise suunamisel riigi viimaseks vahendiks. XXX on nõus kriminaalmenetluse lõpetamisega KrMS § 202 alusel ja selle raames temale määratavate kohustustega.

XXX on selgitatud, et kriminaalasja toimik jääb Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuuri kuni kohustuse täitmiseni. Kui XXX ei täida tähtajaks talle pandud kohustust, uuendab prokurör KrMS § 202 lg 7 alusel kriminaalmenetluse.

Juhindudes KrMS §-dest 202 lg 7 ja 206, abiprokurör

m ä ä r a s :

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 26930000051 menetlus.
2. Määratud kohustuse liik ja tähtaeg:
 - 2.1 KrMS § 202 lg 2 p 2 alusel XXX kohustub tasuma riigituludesse **100 eurot**. Kohustuse täitmise **tähtaeg 5 kuud (s.o kuni 21.03.2027)**.
 - 2.2 KrMS § 202 lg 2 p 7 alusel XXX täidab muu asjakohase kohustuse: **hoidub uute samaliigiliste süütegude toimepanemisest**. Kohustuse täitmise **tähtaeg 6 kuud (s.o kuni 21.04.2027)**.
3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: tõkendit ei kohaldatud.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: XXX juurest tollikontrollis leitud ja ära võetud **pann IKEA Hemlagad**, millele on paigaldatud tollitõkend ET0092569, asub Vestervalli 7, Narva piiripunkti hoiukohas - **tagastada** KrMS § 126 lg 3 p 2 alusel XXX p-s 2 määratud **kohustuste täitmise järgselt**.
5. KrMS § 206 lõike 2¹ alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtuekspertsiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: andmeid ei kogutud.
6. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.
7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata edastada: kahtlustatavale XXXS.

(allkirjastatud digitaalselt)

Nelli Lett